

ią się w tym kwasie, niedokwasy zaś wszystkich kruszczów łączą się z nim i stanowią szczawiany kruszczowe.

- c) Ammoniak łącząc się z tym kwasem stanowi szczawian ammoniakalny.

§ 730. Woda, wyskok winny, a nawet oleje lotne rozpuszczają w sobie kwas szczawio-
wy. Z kwasów zaś:

- a) Kwas solowy i octowy, rozpuszczają w sobie kwas szczawio-
wy nie rozkładając go
wcale.
- b) Kwas siarkowy przy pomocy ciepła roz-
kłada go w części, i zamienia go w wę-
giel.
- c) Kwas saletrowy gotowany z nim rozkła-
da bryłki kwasu szczawio-
wego, zamie-
niając go w wodę i gaz kwasu węgliko-
wego.

Kwas ten (iako to pod szczawianem wapna powiemy) służy w chemii do odkrycia nay-
mniejszy ilości wapna.

VII. Kwas melitowy.

§ 731. Kwas melitowy (*acidum meliti-
cum*) którego Sniadecki kwasem melityczym

nazywa, nie dawno odkryty został przez Klaprotha w istocie kopalnéy, którą Werner znalazł w Arten w Turingii i dla podobieństwa do miodu przeważał był kamieniem miodowym (*melithus, hoeningstein*), a który podług rozkładu Klaprotha jest melitanem glinki. Kwas ten otrzymuje się następującym sposobem.

- a) Utlucz na proszek naydrobniejszy melitan glinki.
- b) Gotuy go przez godzin dwie w wodzie któręy weź tyle, aby ciężarem swoim wynosiła 72 razy utluczony kamień.
- c) Oddziel przez cedzenie osad, który będzie glinką, a płyn pozostały zléy do czary szklannęy, którą ustaw w piasku i paruy póty, póki nie zgęstnieje i nie nabierze ciemnego koloru.
- d) Naléy potém mocnego wysoku winnego, i trzyi z nim tę istotę ciemną a mającą smak kwaskowaty. Po niejakim czasie (gdy się już ta rozpuści) oddziel z niéy przez cedzenie lekkie szmaty pływaiące, które będą glinka.

- e) Oddzielony płyn od nich, i znowu do suchości parowany; da masę ciemno-szarawą, tłustą w dotknięciu i kruchą, która już jest kwasem melitowym oczyszczonym przez wyskok winny.
- f) Kwas ten rozpuść w wodzie, i wystaw go na samowolne parowanie: w takim razie otrzymasz go zekształnionym w cienkie włókna, zbiegające się do środka kulki w promienie.

§ 732 Kwas podobnemi sposobami otrzymany jest zekształniony w kulki powstałe z połączenia się włókien do środka zbiegających się; zekształnienie to iak uważa Klaprot pochodzić zdaie się od przyjęcia z powietrza większey kwasorodu ilości. Kwas ten ma smak słodkawyy, kwaśny, do gorzkiego potym przechodzący. Rzucony na rozpalone żelazo, rozkłada się; wydaiąc dymy słabo na zmysł powonienia działaiące, i zostawuie po sobie lekki żółtawy popiół, nie maiący smaku i ani czerwieniący, ani zieleńiący papieru zafarbowanego wymoczem lakmusowym. Czyli jest iakowe działanie świc-

tliku, kwasorodu, saletrorodu, wodorodu, węgliku, fosforu, siarki i boru? nie wiemy.

§ 733. Kwas ten łączy się (ile wiemy) z niektórymi zasadami sólami, tak:

- a) Z niektórymi ziemiami stanowi melitany ziemne.
- b) Lubo nie zniedokwasza kruszców (przynajmniej o tém nie wiemy) łączy się wszelako z ich niedokwasami niektórymi czyniąc melitany kruszczowe.
- c) Z ammoniakem czyni melitan ammoniakowy.

§ 734. Kwas ten lubo z trudnością rozpuszcza się wszelako w wodzie i wysoku winnym; gotowany z kwasem saletrowym nie przechodzi do stanu kwasu szczawowego, palony zaś w naczyniach zamkniętych, daje gaz wodorodny węglkowy, gaz kwasu węglkowego i węgiel: z tego pokazuje się, iż kwas ten składa się z kwasorodu, wodorodu i węgliku, których dotąd stosunek oznaczony nie jest.

VIII. Kwas winowy.

§ 735. Kwas winowy (*acidum tartaricum*) kwasem winnym przez Sniadeckie-